

центральну виробництво на певних групах підприємств. Ми повинні виробництво на деяких підприємствах і зв'язати тому ми підвищили організацію виробництва на тих підприємствах, що перестали працювати. Ми за минулий рік уже не скорочували підприємств, уже поширювали кількість працюючих. В цьому 1924—5 році ми повинні бути ще більше поширити кількість працюючих підприємств. Технічний стан в 1923—4 році був використаний тільки на 57 проц.

Технічна можливість нашої промисловості, рахуючи її на 100, не використовувалась цілком тому, що у нас кошти промисловості, як і кошти сільського господарства, ще дуже й дуже обмежені. Але в 24—25 році ми змогли підвести використання технічного стану підприємств до 81 проц. Це дало деяку можливість упорядкувати виробництво та підвищити собі вартість виробництва.

Наприклад, візьмо ціни на с.-г. реманент. Тоді на VIII з'їзді казали, що ми с.-г. реманент даємо селянству по такій ціні, по якій його брало в довоєнний час, зв'язуючи довільськовий карбонаж червоному карбонажу. Але подавши реманент по такій ціні, ми побачили, що наші підприємства дали великі збитки і коли-б ми цим шляхом допомагали селянству, то у нас виробництво с.-г. реманенту було би перешкоджено. Тому уряд Союзу і наш український уряд прийшов до висновку, що ціни на с.-г. реманент повинні бути трошки підвищені, аби забезпечити підприємства від збитків. Зв'язуючи тому, що ми зробили цей крок, може не дуже приємний для селянства, але крок, якого вимагав стан промисловості, ми досягли того, що наше виробництво поширилось більш ніж на 100 проц. проти попереднього року і завдяки цьому поширенню виробництва ціни на майбутній рік можуть бути установлені рівняючи карбонаж до довоєнного часу з карбонажем червоним. Тільки цей крок допоміг нам зробити те, чого вимагав селянство в цілому, не тільки на сьогоднішній день а й на майбутній. В цій галузі нашої промисловості ми стежимо за тим, щоб не тільки зараз жити з селянством в ладу, постачаючи йому продукцію по дешевим цінам, а щоб підготувати про-

Пурс

висловість до дальшої знижки цін. Я мушу тут зазначити, що знижка цін на продукцію завдяє наслідком не тільки більшій нагрузки наших підприємств, не тільки деякого поліпшення обладнання підприємств, а є наслідком того великого невдоволення праці, на яке пішла робітничка класа і тут у нас на Україні, щоб упорядкувати, поліпшити нашу промисловість.

Ми підтримувати заробітню платню тяжкої промисловості і затримувати заробітню платню легкої промисловості. Треба зазначити, що ми не звільня мусимо розв'язати не тільки за рахунок напруження мускульної сили, але за рахунок поліпшення самої організації підприємств. На великий жаль ми не маємо в промисловості необхідних коштів, щоб зараз значно збільшити приклад та дістати найбільш кращі прилади в-закордону. Ми гадали, що нам удасться використати визнання Радянського Союзу та одержати деякі позички чи прилади чи гроші від Англії або Франції. Ця надія не здійснилась і ми мусимо зараз напружувати всі зусилля, щоб своїми коштами розвивати промисловість, зв'язуючи на увазі той момент, що ми хочемо збільшити кошти для села.

Ми хочемо підняти сільське господарство, щоб більше купували виробництва, щоб підтримували більше поширення нашої промисловості. Нас не лякає те, що зараз дехто вже запитує, чи не пора нам підвищувати ціни на продукцію, бо ціни на продукцію промисловості розходяться з цінами сільського господарства й кажуть, що можемо зробити з ножиць кліщі. Ми гадаємо, що політика уряду йде тим шляхом, що підвищення цін на продукцію промисловості зраз не може бути, а ми мусимо навпаки добиватись ще більшій знижки цін на нашу продукцію, добиватись того, щоб самодільність робітничих мас, робітничих організацій та напруження державних зусиль дали нам змогу й надалі поліпшити якість продукції, зменшити собівартість. Ми бачили із наших часописів, як багачко робітників висловилось за

те, щоб упорядкувати виробництво, як багато висловилось ініціативи для упорядкування всякої виробничої роботи.

Можна ще вказати про один момент — не про Донбас.

Дехто говорить, що після підвищення продуктивності праці, зменшується кількість робітників на виробництві. Треба сказати, що чим більш будемо виробляти продукції, то тим менше робітників буде зайнятих в промисловості. Цей погляд є помилковим тому, що наша промисловість завдяє підвищенню праці, завдяє збільшенню виробництва, на склади виробів на склад, а навпаки нашого виробництва бракує і навіть в таких галузях, як металургічна промисловість. Нам треба буде подбати надалі про те, щоб поширити промисловість взагалі й насамперед поширити металічну промисловість, яка повинна задовольняти потреби селянства в галузях постачання реманентом й поліпшення свого господарства.

Події у Шангаю.

Вже під кількох днів переповнена преса вістками про те, що в Шангаю не добре. Виявляється, що там вже давно підготовлялось повстання. Мета повстання звільнити Шангаю від чужинців а в першу чергу від Англії та Японії. Всю керу того революційного руху взяли у свої руки китайські студенти, які є там незвичайно глибоко зорганізовані і які відіграють величезну політичну роль в цілому Китаю. Почалося від страйку 100 тисяч робітників. Шангаю є великим фабричним центром, в якому скуплена маса визискуваних англійським і японським капіталом робітників, бо всі майже тамошні фабричні підприємства є власністю англійських а в меншій мірі японських капіталістів.

В часі демонстрації поліція ужила зброю. Наслідком перестрілки впало багато трояків і споміж студентства. Це викликало широкий відгомін у цілому Китаю. Страйк загострився, поширився та вилився в похід проти чужинців. Студентство обняло провід цілої акції та фактично опанувало цілим містом, в якому виконує владу.

Англійські урядові кола мають намір спільними силами всіх великодержав інтервентувати в Хінах та

запровадити там лад. Японія вже посилає до Китаю один військовий корабель зі значною кількістю військ сподіюється в Шангаю почати чимало англійських військових кораблів та зі значними силами.

Та все те ще більше розбурхало пристрасті в цілому Китаю і не тільки в Шангаю. За стійкостіми й революціонерами стоїть більшовики. Карехан піддає морально та фінансово. Дішло до того, що студенти поставили ультимат англійському посольству, щоб воно негайно виїхало з міста із Китаю, щоб дало відшкодування всім речовин і родинам погібших у часі вуляної перестрілки, а накінці, щоб англійський уряд оприлюднив переклади китайським урядом і просив вибачення за надруги. Виявляється, що у фабриках використовували англійські капіталісти немилосердно навіть працю малолітніх китайських дітей.

Крім цього проголошено в Шангаю бойкот усіх чужинців. Із можна продавати ніякої поживи, не можна брати від них ні англійської ні японської валюти, а з робітників зняті в японських та англійських фабриках і підприємствах не сміють вертати назад до своїх чужинських роботодавців.

Словом становище і екзистенція чужинців сильно загрожена. З кордонна преса інформує, що в Шангаю той рух поширюється на весь Китай. Більшовики його опановують та використовують для себе.

Відома зі солідності

Фірма

Феллер і С-ча

Львів, Латинів 43.

проти міського театру, постачає мужеську і діточу конякшю 2079 по дуже пристойним цінам. 3-1

Жертвенність

на "Рідну Школу" у місці кінці 1925

Без бюджету уложеного наперед не може бути діяльність і здоровий розвиток в одній установі. Тому Громада українців, обчислюючи потреби тої-і школи і до відома поділяючи поняти. Поділи такжє цифру, яку повні має зібрати на потреби "Рідної Школи". На не безі квітні 1925 р. такої відомості:

Камі Подішук

"Синь голубинна".

(Докінчення.)

V.

— Вже після вечері, якою — зв'язи — клясе молоко, як про себе:

— Завтра рано Петра хоронити...
— А як-же зі школою? Марта.
— Побачимо... — сказав, а сам шось про Достоевського.

(Клясе молоко, що на вечерю, після "припису" Мечнікова (простокваша*), а Мечніков — Росіянин. Звідси зацікавлення російською літературою, а головне — Толстим і Достоевським. Це, та ще аматорські вистави у "Народнім Домі" — головна причина його пробудження у Талергофії. Що-ж до небіжника Петра Топірчука, так вину його Ти, Господи, віси).

— Так усе абияк міг хіба — що один лиш Достоевський...
— Лягаючи до ліжка, ще раз про те саме:

— То-ж весь наш народ, як той Раскольников, сам себе спалив...
— А від цього, як минулої ночі, — безсонність.

— Невідступно одне:
— Все, що було, вітри вивітрило...

І ширяли дуже по далеких стегах України і згадувалося тонке ме-

реживо мрії про золототерхий Київ, звідки пішла і є земля Руська* і звідки ("Татарським" шляхом) — Хмельницький...

Тривожно:

— А Народ сам себе спалив...

Перед очима купа брудних кустиків пішівкового паперу, а серед них один — Вашингтон...

Думкою:

— Однак, шось таки треба... Ще дві корови з хліву і де-що у коморі... Може-б так ще шось десь винизити... Петро добре вдумав... Така школа підслить людей... Треба підтримати...

І знову думкою:

— А як-же Марта?... То-ж ті корови все одно, що її... Вона-ж то їх вигодувала... Навіть оця подумка, що під головою, — її подумка... Після того, як з отого "копця" (набій за набоем!) три дні і три ночі, — нічого не стало... Телер — вона все і її все...

Робилося душно, як у палючій жнива, коли на обріях сонячне марево, а в житях — перебілки...

— На Іллі а процесію... — сухими губами про себе і шось таке, як сумнів:

— Кому то потрібне...

Тер долоню вогке від поту чоло:

— Шож це я так, наче хорий?...

— Шож це я?...

Слепа зростала, як у справжній жнива, а десь так, як-би її сиривді були перебілки.

"Піть — піть — дом... Піть-піть-дом... Піть-піть-дом..."

...На обрі — сонячним маревом — син... Іде собі і нічого... Шилом так, як колись на тім обрі, що наче хрещення Києя, — малий, у білім весь...

— Ага! — здогадом. — Він-же тепер парохію має... Хотів бути медиком, а став парохом... Целібатником...

А скільки-то віддано сили й любови, щоб тільки міг підтримувати... Підтримувати, що раз започатковане...

Десь дзвони, як на пожежу, але так знайомі...

— Ти, що Мадяре вивезли... шопотом про себе, чуючи, як страшно хочеться пити і нема чого пити, бо скрізь тільки одне сонячне марево і земля, як черинь у печі, — горяча...

Хтось десь наче словами:

— Процесію треба...

А тоді "Татарським" шляхом (колись — Хмельницький!) безліч народу в сінтах і мережаних стріхах, а він поперед усіх, — скільки сили:

— Від голоду, труги й вогню...

І чув, що прав наче хмара над ним і краплі важкого дощу на чоло.

— Зимний оклад, прошу ігорське...

— Марта? — здивовано.

— Ігорське певне хорі, що так говоривось... — промовила Марта.

Розглянувшись.

Кімната. Стіл. Лямпа. Палі — стіна а на цій дажкі оаин — чер-

воної бронзи, в яких та, чия усянка (у снах) будила вгадки загубних весен (нічю), а за вікном вока темін (зімю, як безодня...

— Корови твої... — сказав.

Марта раптом заплакала:

— Куди-ж я телер...

— Тихо... — шепнула. — Тихо...

Буде син тут, так скажеш йому, що підтримує... Хай підтримує... Ту школу також...

Стала тиша і в тиші тіл — криком — далеке:

«Що а полі, а полі сам Христос ходи...»

— Скоро весна... — сказав червоний час.

Марта мовчала і плакала. Вогка темін за вікном поглинула здригалася, наче згорталася й як вітами яблуні, що під вікном, зорухились сізі плами салтанку.

Марта, витираючи сльози, глянула на вікно:

— Скоро день...

Він дивився у стелю і бачив і місто на горбах: димарі, церкви і костели, та ще той "топеш", що на пам'ятку "уні", а село на них: стодолі й хати, хати й стодолі, остеронь яких — церква на горбю, що як синь голубинна...

Спрагли уста безсонні:

— Синь голубинна, від якою я...

... Марта плакала...

Весна 1925 року, у Львові

